

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ: ANKARA ÖRNEĞİ

Osman Cevat YAVUZ*

Özet

Son yılların en önemli buluşu tartışmasız internettir. Bilgisayar ve internet 21.yüzyıla dijital teknoloji çağı ismini vermiştir. Yeni bin yılın çocuklarının hayatında internet vazgeçemedikleri bir enstrümandır. İlköğretim öğrencilerinin interneti kullanma alışkanlıkları ve tutumlarının incelenmesi günümüz eğitimcileri için önemli bir uğraş alanıdır. Bundan dolayıdır ki bu çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin bilgisayara sahip olma, internet erişimi olması, bilgisayar ve internet bilme düzeyi, interneti kullanma sıklığı ve interneti kullanma amaçları gibi değişkenlere göre internet kullanmaya yönelik tutumları saptanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın evreni Ankara ili Keçiören ilçesinde bulunan 7 farklı ilköğretim okulunda, 2013-14 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören 232'si kız ve 219'u erkek olmak üzere toplam 451 ortaokul 7. sınıf öğrencisidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak internet kullanımına yönelik likert tipli tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin evinde bilgisayar olma, evinde internet erişimi olma, bilgisayar bilme düzeyi, interneti kullanma düzeyi, günlük interneti kullanım sıklığı ve interneti kullanım amacı ile internete yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu, ancak cinsiyet ile internete yönelik tutum arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

* Yrd. Doç. Dr., Turgut Özal Üniversitesi, Ankara, ocevaty@gmail.com

Araştırmanın sonunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin eğitim amaçlı internete yönelik tutumların geliştirilebilmesi için çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar kullanma, Dijital Teknoloji, İlköğretim Öğrencileri, İnternet Kullanma, Tutum.

A STUDY OF ATTITUDES OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS THE INTERNET USE: ANKARA EXAMPLE

Abstract

The Internet is unarguably the most important invention of the recent years. Our age is named as the age of digital technology due to computers and the internet. Computer is an instrument that the children of the new millennium cannot do without it. Studying the habits and the attitudes of the primary school students towards the internet use provides essential information for modern instructors. The objective of this study is to determine the attitudes of primary school students towards internet use based on variables such as possessing a computer, having an internet access, level of command of computer and the Internet, frequency and purpose of using the Internet. The target population includes 451 students consisting of 232 girls and 219 boys in the 7th grade of seven different primary schools in Keçiören district of Ankara province during the 2013-2014 academic year. As data collection means, the study used Likert attitude scale on the use of the Internet. The study found significant differences between the attitudes of students towards internet and different variables like having a computer at home, having internet access at home, level of computer skill, level of using the Internet, daily frequency of using the Internet and the purpose of using the Internet. It was also found that there was no significant difference between gender and attitude towards the Internet. According to the findings of the study, various proposals were made to improve the attitudes of the students towards the Internet for education purpose.

Key Words: Using Computer, Digital Technology, Primary School Students, Using the Internet, Attitude.

1. GİRİŞ

20. yüzyılın en önemli keşiflerinden biri internettir. İnternet, yaşadığımız çağa bilgi çağı ismini vermiş ve hayatımızın vazgeçilmez bir enstrümanı haline gelmiştir.¹Gelişmiş ve çağdaş ülkelerde başarılı bir öğrenci, bilgi teknolojilerindeki araçları kullanabilme, gereksinim duyduğu verileri toplama, yorumlama ve bilgi teknolojilerini kullanarak çalışmalar yapabilme becerilerini kazanmalıdır.²Bilgi toplumları, bilim ve teknolojideki baş döndüren gelişmeler sonucunda oluşmuştur.³Yaşadığımız çağda bilgisayar ve bilgi teknolojileri akıl almaz bir hızla gelişerek iş yaşamımızı, sosyal hayatımızı ve boş zamanlarımızı çok yönlü olarak etkilemektedir. Bütün bu gelişmeler öğrencilerin genelinde bilgisayar ve internet kullanmaya ilgiyi çok hızlı bir şekilde arttırmıştır. Özellikle ortaokul çağındaki öğrenciler interneti kullanma ve bilgisayar becerilerini geliştirme konusunda daha hızlı yol almaktadırlar.

1.1. Dijital Teknolojinin Çocukları

21. yüzyılın çocukları, birçok yönden geçmiş nesillerden farklı özelliklere sahiptir. Dijital çağın çocukları konuşmaları, iletişim kurma becerileri ve hayatı hızlı yaşamaları açısından önceki nesillerden ayrılmaktadırlar. Bu sosyal dönüşüm geri dönülmez bir süreci doğurmuştur.⁴ Çağımızın çocukları bilgisayar ve internetle büyüyen bir nesildir. Dijital çağın çocukları, öğrenmeleriyle, oyunları, çalışmaları ve eğlenmeleriyle bundan önceki nesillerden, hatta ebeveynlerinden çok farklıdırlar. Çünkü dijital medyada ve teknoloji sosyalleşmelerini ve günlük hayatlarını etkilenmekle birlikte yaşamlarında vazgeçemedikleri bir yer tutmaktadır.⁵Bu sosyal dönüşümün doğal bir sonucu olarak da öğrencilerin eğitimi ve öğretim yöntemleri üzerine etkileri olacağı görülmektedir. Dijital teknolojinin öğrencilerieğitim ve öğretim yöntemlerinde bilgisayar ve internetin kullanılmasını zorunlu kılacak dönüşümler için itici bir güç oluşturacaklardır. Dijital

¹Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi.(13.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

² Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. TheTurkish online journal of educational technology, 3(1), s. 121.

³Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004).Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi.TOJET, 3 (7), s. 43.

⁴Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants MCB University Press, 9(5), s. 1.

⁵Oblinger, D. G.,&Oblinger, J. L. (2005). Educating the Net Generation: EDUCAUSE, s. 8.

teknolojinin çocukları kullandıkları dijital araçlarla ortak düşünce yapısı, yaşadıkları dijital ortamlarla da ortak yaşam deneyimi elde edeceklerdir.⁶

1.2. Yeni Binyılın Öğrencileri

Okul dışı etkinlikleri çokça yaşayan, zeki olmaya önem veren, ailesine yakınlık gösteren ancak kendi özel yaşamına saygı gösterilmesini bekleyen, yeni teknolojilere ilgi duyan ve kısa sürede uyum sağlayan öğrencilere yeni binyılın öğrencileri denir.⁷ İnternet nesli de diyebileceğimiz bu öğrenciler, bağımsız öğrenebilen, güçlü görüşe sahip, dijital okuryazar, görsel öğrenen, çoklu görevler yapabilen, bilişim teknolojisi becerilerine sahip ve sosyal olarak kapsayıcı karakteristik yapıları vardır.⁸ Bunun yanında bu öğrenciler, dikkat süreleri oldukça kısa, iletişim ve ilişkilerde sabırsız ve aceleci, anında dönüt isteyen, hayal dünyası gelişmiş, internet arkadaşlığı gelişmiş, yazılı kâğıt yerine dijital araçları tercih eden, görsel öğeleri daha çok isteyen, düşüncelerinde konudan konuya atlayan, oyun merkezli yaşayan ve öğrenen, çoğunlukla yalnız olmayı seven ve eğitimden beklentisi yüksek özelliklere sahiptirler.⁹

Görüldüğü üzere, günümüz öğrencilerinin dijital teknolojiden etkilenmeleri oldukça üst düzeydedir. Yani internet ve bilgisayar artık onların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu durum, öğrencilerin öğrenme, içselleştirme ve uygulama süreçlerinde dijital çağın etkilerini eğitim ve öğretimde dikkate almadan başarının yakalanmasının güçlüklerini ortaya koymaktadır. Çağımızda eğitim ve öğretim yöntemlerini geliştirirken internetin ve bilgisayarın aktif kullanılması da kaçınılmaz bir durumdur.

1.3. Bilgisayar ve İnternet

Bilgisayar becerilerinin gelişmesi ve kazanılan deneyimler kişilerin mesleki ve kişisel başarılarına olumlu katkı sağlamaktadır.¹⁰ Günümüzde bilgi teknolojilerinin ve

⁶Şahin, M. C. (2009). Yeni Binyılın Öğrencileri'nin Özellikleri. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 9(2), s. 156.

⁷Oblinger, D. G., & Oblinger, J. L. *a.g.e.* s. 13.

⁸Combes, B. (2006). *Technosavvy or technooriented: who are the net generation?*. Paper presented at the Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice 2006 (A-LIEP 2006), Singapore, . s. 402.

⁹Pedro, F. (2006). *The new millennium learners: Challenging our views on ICT and learning* (No. 9228). Inter-American Development Bank. s. 12.

¹⁰Teo, T. (2008). *Pre-service teachers' attitudes to wards computer use: A Singapore-survey*, *Australasian Journal of Educational Technology*, 24 (4), s. 413.

bilgisayar kullanımının yaygınlaşması, eğitim ve öğretimde bilgisayar kullanımına yönelmenin artmasını bununla beraber okullarda bilgisayara olan ilginin gelişmesini ve kullanılmasını arttırmıştır.¹¹ Bütün bu gelişmeler günümüzde okuryazarlığın artık sadece okuma yazma bilmekle sınırlanamayacağını göstermiştir. Yani bilgisayar okuryazarlığı geleneksel okuryazarlığın yerini almaya başlamıştır.¹² Bundan dolayı günümüz insanı bilgisayarı öğrenmeyi ve kullanmayı göz ardı etmemektedir. İş hayatında, kişisel gereksinimlerinde ve eğitimde bilgisayar çağımızın artık ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Öğrenciler gerek ödev hazırlarken gerekse araştırma yaparken bilgisayardan yararlandıkları için ilköğretim düzeyinden itibaren bilgisayarı öğrenmekte ve kullanmaktadırlar.

Günümüzde bilgiye kolay, ucuz, sınır tanımadan ve hızlı bir şekilde ulaşmanın etkili yolu internettir. Bilgiye nereden ve nasıl ulaşılabileceği noktasında internetin önemine ve kullanımına eğitim programlarımızda ne yazık ki yeterli yer verilmemektedir.¹³ Ancak internetin etkili bir şekilde kullanılması için öğrencilerin bu araca yönelik bilgi, beceri, beklenti ve tutumlarının belirlenmesi gerekir. Tutumların bilinmesi eğitimde istendik yönde davranış geliştirilmesinde önemlidir. Çünkü tutumlar erken yaştan itibaren çocukların yaşantıları sonucunda oluşmaktadır. Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının belirlenmesi öğretim programlarının yazılmasında yadsınamaz bir gerekliliktir.¹⁴ İnternet okuryazarlığı sadece bilgi amaçlı değil, iletişim, sosyal yaşam açısından da eğitim programlarında yer almalı ve bu noktada ki eksiklikler giderilmelidir. Öğretim programına internet konusu eklenmiş olmakla beraber, içerik yönünden eksiklikler vardır. İnternet okuryazarlığı konusunda hedefin Avrupa Birliği standartları düzeyinde olması, internet ve bilgisayarın günlük yaşamın her alanında kullanımına yönelik olumlu tutumların

Hammond, M., Younie, S., Woollard, J., Cartwright, V. & Benzie, D. (2009). What does our past involvement with computers in education tell us? A view from the research community, University of Warwick, Coventry: The Association for Information Technology in Each Education.

¹¹Bottino, R. M. (2004) The evolution of ICT-based learning environments: which perspectives for the school of the future? *British Journal of Educational Technology*, 35(5), s. 555.

Altun, T. ve Bektaş, E. (2010) Views of Regional Boarding School teachers about the use of ICT in education, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, s. 463.

¹²Yiğit, N., Alev, N., Altun, T., Özmen, H., ve Akyıldız, S. (2009). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (Geliştirilmiş 4. Baskı), Trabzon: Akademi Kitapevi.

¹³Özdener, N. ve Öztok, M. (2005). Türk ve İngiliz öğretim programlarının bilgisayar ve internet okuryazarlığı açısından karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167), s. 3.

¹⁴Erişen, Yavuz, N. Çeliköz, Ş. Çetin ve F. Çetin, (2005), "Öğretme-Öğrenme Sistem Tasarımı ve Yönetiminde Okul Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri", V. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı Bildirileri, Sakarya, 21-23 Eylül 2005.

gelişmesinde önemli rol oynayacaktır.¹⁵ Ayrıca internet ve bilgi teknolojilerine yönelik tutumları araştıran çalışmalar, öğretim programları üzerine çalışan ve planlamalar yapan eğitimcilere yol göstereceği için önemli ve gereklidir. Çünkü okullarda uygulanacak yeni öğretim tekniklerinin başarılı olabilmesi öğrencilerin olumlu veya olumsuz tutumlarına bağlıdır.¹⁶

İnternetin eğitim ve öğretim amaçlı kullanılmasına yönelik giderek yaygınlaşan eğitim portalları, materyalleri ve uygulamaları hızla gelişmektedir.¹⁷ İnternetin kullanım amaçlarına yönelik yapılan araştırmalarda internetin çoğunlukla, iletişim, eğlence, eğitim, oyun, müzik, sohbet ve sosyal amaçlı olarak kullanıldığı görülmüştür.¹⁸ Ülkemizde de yapılan araştırmalarda interneti kullanmaya yönelik bulgular benzer özellikleri taşımaktadır.¹⁹

Bu bağlamda öğrenciler interneti ve bilgisayarı farklı illerdeki hatta farklı ülkelerdeki akranlarıyla iletişime geçmek, bilgi paylaşımı yapmak, görüş alış verişinde bulunmak ve farklı sosyal ortamlar oluşturmak için kullanmaktadırlar. Bu etkileşim eğitim ve öğretime katkı sağlamanın yanında teknolojinin yan etkisi olan asosyalleşmeyi de azaltmaktadır.²⁰ Bunun yanında bir kısım kullanıcıların interneti aşırı bağımlılık düzeyinde ve problemleri yönleriyle kullanmaları internetin hangi alanlarda kullanıldığının ve

¹⁵Tavşancıl, E. ve Keser, H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), s. 81.

¹⁶Aşkar, P., Yavuz, H. & Köksal, M. (1992) Students perceptions of computer assisted instruction environment and their attitudes towards computer assisted learning. Educational Research, 34 (2), s. 142.

¹⁷Gündüz, Ş. ve Özdiç, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin internet öz-yeterlikleri. 6-9 Mayıs. 8th international educational technology conference. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir.

¹⁸Huang, C. (2008). A brief exploration of the development of internet use for communication among under graduate students. Cyber Psychology and Behavior, 11(1), s. 115.

Bayraktar, F. & Gün, Z. (2007). Incidence and correlates of internet use among Adolescents in North Cyprus. Cyber psychology and Behavior, 10(2), s. 193.

Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, s. 6.

Kaya, S. & Durmuş, A. (2010). Pre-service teachers' perceived internet self-efficacy and levels of internet use for research. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 2(2), s. 4371.

¹⁹Tekinarslan, E. (2007). Eğitimde internet kullanımı. Demirel, Ö. & Altun, E. (Eds.). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. (pp. 145-169). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Gündüz ve Özdiç, a.g.e.

Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 26, s. 115.

Şahin, İ. (2009). Eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, s. 469.

²⁰Dixon, K. & Pelliccione, L. (2004). Reactions to online learning from novice students in two distinct programs. Beyond the comfortzone: Proceedings of the 21st ASCILITE Conference (pp. 255-262).

Oliver, R. & McLoughlin, C. (2001). Tools for the Teacher, in F. Lockwood & A. Gooley (Eds.) Issues and Innovations in Distance Education. (pp. 138-149). London: KoganPage.

işlevselliğinin önemini arttırmaktadır.²¹ Ancak internetin kullanımından kaynaklanan yan etkilerden (bağımlılık, asosyalleşme, yaşa uygun olmayan içeriklere kolay ulaşabilme ve sanal arkadaşlıklar) öğrencilerin korunmasına yönelik önlemlerin alınması da gerekmektedir. İnternet;serbest zaman, sosyal ortam oluşturma ve duygusal fonksiyonlar için daha çok kullanılmaktadır. Eğitim amaçlı kullanımında ise çoğunlukla bilgi kaynağı olarak ele alındığı görülmektedir. Bu süreçte; okullar ve öğretmenler, internet ve bilgi teknolojilerinden yararlanmalar bile öğrenciler bu boşluğu doldurmaktadırlar. Öğretmenlerin internet ve bilgi teknolojileri açısından kendilerini geliştirmeleri bu araçların eğitim öğretim amaçlı kullanılmasının yaygınlaşmasına önemli katkı sağlayacaktır.²²

Tor ve Erden,²³ yaptıkları çalışmada ilköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeylerini incelemişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrenciler bilgisayarı evde, internet kafelerde, okulda, arkadaşlarında veya anne babalarının çalışma ofislerinde kullanmaktadırlar. Ebeveyni bilgisayar kullanmayı bilen öğrenciler bilgisayarı daha çok kullanmaktadır. Öğrenciler bilgisayarı internete bağlanma, sohbet etme, chatleşme, oyun oynama ve ders çalışma amacıyla kullanmaktadır. Ancak öğrencilerin dersleriyle ilgili yazılımları ve interneti kullanma oranları düşüktür.

İşman ve Gürgün,²⁴ özel okulda okuyan ilköğretim öğrencilerinin internet kullanımına yönelik tutum ve düşüncelerini araştıran bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, e-posta kullanımı, internette yer alan belgeleri kullanma, web sitelerinden yararlanma, ödev hazırlamak için internette yararlanma ve internette sohbet etme gibi konularda daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bilgisayar sahibi olma açısından öğrencilerin bilgi ve tutumlarının olumluluğunun arttığı, ancak evlerinde internet bağlantısı olma açısından ise anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur. Ayrıca araştırmada öğrencilerin internet eğitimi almış olmaları ve interneti kullanma sıklığının yüksek olması, bu olanakları olmayan öğrencilerle aralarında bilgi, tutum ve düşünce bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

²¹Kesici, Ş. & Şahin, İ. (2010). Turkish adaptation study of internet addiction scale. *Cyber Psychology, Behavior, and Social Networking*, 13(2), s. 187.

²²Şahin, İ. *a.g.e.* s. 463.

²³ Tor ve Erden.,*a.g.e.s.* 129.

²⁴İşman, A. VeGürgün, S. (2008). Özel okullarda öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutum ve düşünceleri (acarkent doğa koleji örneği). In Eskişehir, Türkiye: The 8th International EducationalTechnology Conference (May, 6-12, 2008).

Ersoy ve Türkkkan,²⁵ ilköğretim öğrencilerinin internet algısını yaptıkları resimlerinde inceleyen bir araştırma yapmışlardır. Araştırma; öğrencilerin tümünün interneti kullanmayı bildiklerini, büyük çoğunluğunun evinde internet erişiminin olduğunu ve haftada 1-3 saat aralığında interneti kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrenciler interneti daha çok bilgi kaynağı olduğu için, araştırma yapmak ve oyun oynamak amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir.

Atal ve diğerleri,²⁶ ilköğretim öğrencilerinin okul içinde ve dışında teknoloji kullanımlarıyla ilgili yaptıkları çalışmada öğrencilerin derslerde CD, projeksiyon, TV gibi teknolojik araçlardan yararlandıklarını ancak bilgisayar ve internet gibi olanaklardan pek fazla yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Bunun gerekçelerini, okulun alt yapı eksiklikleri, yöneticilerin buna önem vermemeleri ve öğretmenlerin bu uygulamaları nasıl kullanacaklarını bilmemeleri şeklinde yorumlamışlardır. Okul dışında ise, öğrencilerin internet kullanımında sosyal medya araçlarını (Facebook, MSN, ve Youtube) hayatlarının merkezine oturttuklarını belirtmişlerdir.

Akdağ ve Çoklar,²⁷ ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler ödevlerini yaparken yararlandığı kaynaklarda internetin yerini araştıran bir çalışma yapmışlardır. Çalışmanın sonuçlarında, öğrenciler ödevlerini hazırlarken sırasıyla internet, kütüphane, kaynak kitap ve diğer kaynaklardan yararlanmışlardır. Öğrencilerin ödevlerini hazırlarken en çok yararlandıkları kaynak internet olmuştur.

Altun,²⁸ ilköğretim öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarını inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonuçları şu şekildedir:

- İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının olumludur.
- Sınıf düzeyine göre öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarında anlamlı fark yoktur.
- Bilgisayara yönelik tutumda erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahiptir.

²⁵Ersoy, A. ve Türkkkan, B. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinde İnternet Algısı. İlköğretim Online, 8(1), s.72.

²⁶Atal, D. ve Koçak-Usluel, Y. K. (2011). İlköğretim öğrencilerinin okul içinde ve dışında teknoloji kullanımları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41(41), s. 34.

²⁷Akdağ, H. ve Çoklar, A. N. (2009). İlköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi proje ve performans görevlerini hazırlarken yararlandıkları kaynaklar, internet'in yeri ve karşılaştıkları güçlükler. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(2), s. 15.

²⁸Altun, T. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Trabzon İli Örneği. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 2(1), s. 85.

- İl, ilçe ve köy de eğitim görenlerden, il deki öğrencilerin ilçedekilere göre, ilçedeki öğrencilerin köyedekilere göre bilgisayara yönelik tutumları daha olumludur.
- Ailesinde bilgisayar kullananların bulunduğu öğrenciler ile okullarında bilgisayar laboratuvarları bulunan öğrenciler bilgisayara yönelik daha olumlu tutumlar geliştirmişlerdir.
- İlköğretimin ikinci kademesinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin sınıf düzeylerinin hiç birinde bilgisayar tutumları farklılaşmamıştır.

Tüysüz ve Aydın,²⁹ web tabanlı öğrenmenin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisini inceledikleri bir araştırma yapmışlardır. Haftalık 3 saat verilen fen bilgisi dersinin 2 saati geleneksel, 1 saati ise bilgisayar sınıfında web sayfası yardımıyla işlenmiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğrencilerin fen bilgisi dersine ve internet kullanımına yönelik tutumları olumlu bir gelişim göstermiştir. Geleneksel yöntemle göre web tabanlı eğitim öğrencilerin derse ve internet kullanımına yönelik tutumlarına pozitif etki sağlamıştır.

Literatür bilgi ve teknoloji çağında bilgisayar ve internetin eğitim ve öğretim amaçlı kullanılmasının göz ardı edilemeyecek bir gerçek olduğunu ortaya koymaktadır. İnternetin birçok amaca yönelik kullanımı söz konusudur, ancak eğitim ve öğretim amaçlı kullanımında öğretmen ve öğrencilerin internete yönelik tutumları önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının belirlenmesi öğretim programı yapıcılarını için yol gösteren önemli verilerdir. Bunun için bu çalışma, ilköğretim öğrencilerinin interneti kullanmalarına yönelik tutumlarının belirlenmesini amaçlamaktadır.

1.4. Araştırmanın Problemi

Bu çalışmada, İlköğretimde eğitim-öğretim gören öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından internete yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır? sorusuna yanıt aranacaktır. Bu çalışma kapsamında aşağıdaki alt problemler araştırılacaktır.

1. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

²⁹Tüysüz, C. ve Aydın, H. (2007). Web Tabanlı Öğrenmenin İlköğretim Okulu Düzeyindeki Öğrencilerin Tutumuna Etkisi. Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(22), s. 83.

2. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, evde bilgisayar bulunma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
3. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, evlerinde internet erişimi olması durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
4. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, bilgisayar bilme düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
5. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, interneti bilme düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
6. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, interneti kullanım sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?
7. İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumları, interneti kullanım amaçlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin internet kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi için genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi betimsel çalışmalarda alan taraması yaparak mevcut durumu belirlemek için uygulanan bir araştırma türüdür. Bu yöntemde araştırılmak istenen problemin o anki durumu nedir ve ne düzeydedir sorularına yanıt aranır. Bu tür araştırmalarda örneklem geniş tutulmalıdır. Bunun içinde en uygun yol anket yapmaktır.³⁰ Bu nedenle araştırmada İnternet Kullanımına Yönelik Genel Bilgiler ve Tutum Ölçeği anketi kullanılmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS 20.0 programı yardımıyla analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmada evren, Ankara ilinde öğrenim gören ortaokul 7. sınıf öğrencileri, ulaşılabilir evren ise, Ankara ili Keçiören merkez ilçesinde öğrenim gören ortaokul 7. Sınıf öğrencileridir. Ankara ili Keçiören merkez ilçesinde bulunan toplam 45 ortaokuldan 7 okul, il Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak rastgele seçilmiştir. 45 okuldan

³⁰Çepni, S. (2007). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Trabzon: Erol ofset.

seçilen 7 okul ulaşılabilir evrenin % 15,5'ine karşılık gelmektedir. Tablo 1'de örneklemin cinsiyet ve yaşa göre dağılımı verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin 232 (%51,44)'sinin kız öğrencilerden, 219 (%48,55)'unun ise erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 1.Örneklemin cinsiyete ve yaşa göre dağılımı

	Kız			Erkek			Toplam		
	Yaş	N	%	Yaş	N	%	Yaş	N	%
Örneklem	13	4	0,88	13	1	0,22	13	5	1,1
	14	208	46,11	14	187	41,46	14	395	87,58
	15	20	4,43	15	31	6,87	15	51	11,30
Toplam		232	51,44		219	48,55		451	100

2.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak İnternet Kullanımına Yönelik Genel Bilgiler ve Tutum Ölçeği (İKYT) kullanılmıştır. İKYT, Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilmiş, 2012 yılında Özdener ve Öztok tarafından "Türk ve İngiliz Öğretim Programlarının Bilgisayar ve İnternet Okur Yazarlığı Açısından Karşılaştırılması" başlıklı araştırmada İstanbul'da bir ilköğretim okulunda kullanılmıştır. Ölçekte öğrencilerin genel ve internet kullanımlarıyla ilgili bilgilerinin sorulduğu 12 madde, internet kullanımına yönelik tutumlarının sorulduğu 31 madde vardır. İKYT, interneti günlük yaşamın her alanında kullanımına yönelik, bilgiye ulaşma aracı olarak kullanımına yönelik ve bir iletişim aracı olarak kullanımına yönelik olmak üzere 3 boyuttan oluşmaktadır. İKYT'de 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin test tekrar test korelasyon katsayısı 0,71; Cronbach α katsayısı 0,890 olarak hesaplanmıştır.³¹

Bu araştırmada ise, öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, ölçeğin Cronbach α katsayısı 0,883, KMO and Bartlett's test sonuçlarına göre, KMO 0,895 ve Sig. 0,000

³¹Tavşancıl, E. ve Keser, H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), s. 80.

hesaplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin 3 faktörden oluştuğu belirlenmiştir. 15 madde interneti günlük yaşamda kullanma boyutunu, 10 madde bilgiye ulaşma boyutunu, 6 madde de iletişim aracı olarak kullanma boyutunu ölçmektedir.

2.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada kullanılan İKYT örnekleme belirlenen ilköğretim okullarında sınıf ortamında uygulanmıştır. Anket sonuçlarında olumsuz soru içeren 6 maddenin puanları recod yapılarak yeni değerleri verilmiştir. Elde edilen verilerin analizi SPSS 20.0 programında analiz edilmiştir. Tutum puanları eğitim bilimlerinde kabul edilen $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır. Bu çalışmada ikili karşılaştırmalarda bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde ilköğretim öğrencilerinin belirlenen alt problemler çerçevesinde internet kullanımına yönelik tutumları ile ilgili bulgular tablolar halinde verilecektir. Öğrencilerin internet kullanımına yönelik tutumları cinsiyet, evinde bilgisayar bulunması, evinde internet erişimi bulunması, bilgisayar kullanmayı bilme düzeyi, internet kullanmayı bilme düzeyi, günlük internet kullanma süresi ve interneti kullanma amacı gibi bağımsız değişkenlerle incelenecektir.

3.1. Cinsiyetin Tutuma Etkisi ile İlgili Bulgular

İlköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının cinsiyete göre etkisini gösteren t testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre internete yönelik toplam tutum puanları t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	SD	t	p
IKYT Toplam Puan	Kız	232	111,84	17,672	-1,428	0,154
	Erkek	219	114,28	18,582		

Tablo 2'ye göre internete yönelik toplam tutum puanları cinsiyet bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p > 0,05$) bir fark oluşturmamaktadır. Ankete katılan kız ve erkek

öğrencilerin ortalama puanlarına bakıldığında birbirine yakın değerler aldığı görülmektedir. Bu da cinsiyet değişkeninin internete yönelik öğrenci tutumlarında farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

3.2. Evinde Bilgisayar Bulunmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının evlerinde bilgisayar bulunup bulunmamasına göre etkisini gösteren t testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Evinde bilgisayar bulunma değişkenine göre internete yönelik toplam tutum puanları t testi sonuçları

Kendinize ait bilgisayarınız var mı?		N	Ortalama	SD	t	p
IKYT Toplam Puan	Var	323	114,93	17,870	3,588	0,000
	Yok	128	108,22	17,996		

Tablo 3 incelendiğinde internete yönelik toplam tutum puanları evinde bilgisayar olma bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p < 0,05$) bir fark oluşturmaktadır. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin internete yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin ortalaması olmayan öğrencilerin ortalamasından 6,71 puan daha fazladır. Bu da evinde bilgisayar olan öğrencilerin internete yönelik tutumlarının daha iyi olduğunu göstermektedir. Bunun yanında araştırmaya katılan öğrencilerin 323 (% 71,61) ünün evinde bilgisayar olması artık eğitimde teknoloji kullanımının daha fazla geliştirilmesinin gerektiğini ortaya koymaktadır.

3.3. Evinde İnternet Bağlantısı Olmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının evlerinde internet bağlantısı bulunup bulunmamasına göre etkisini gösteren t testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Evinde internet bağlantısı bulunma değişkenine göre internete yönelik toplam tutum puanları t testi sonuçları

Evinizde internet bağlantısı var mı?		N	Ortalama	SD	t	p
IKYT Toplam Puan	Var	347	114,37	17,768	2,899	0,004
	Yok	104	108,54	18,729		

Tablo 4'e göre internete yönelik toplam tutum puanları evinde internet erişimi olma bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p < 0,05$) bir fark oluşturmaktadır. Evinde internet erişimine sahip öğrencilerin ortalama puanları olmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Buda evinde internet erişimi olan öğrencilerin internet kullanımına yönelik tutumlarının olmayanlara göre daha olumlu olduğunu göstermiştir. Ayrıca çalışmaya katılan toplam 451 öğrenciden 347 (% 76,94) sinin evinde internet erişimi olmasında önemli bir sonuçtur. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun evinde internet erişimi olması eğitimde web tabanlı materyallerin kullanılabilceğini göstermektedir.

3.4. Bilgisayar Bilme Düzeyiyle İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının bilgisayar bilme düzeylerine verdikleri yanıtlara göre etkisini gösteren ANOVA sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Bilgisayar bilme düzeyine göre internete yönelik tutumlarına ait ANOVA testi sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	7093,718	4	1773,430	5,610	0,000
Grup İçi	140993,014	446	316,128		
Toplam	148086,732	450			

Tablo 5'e göre, öğrencilerin bilgisayar bilme düzeylerinin internete yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=5,610$, $p < 0,05$). Bilgisayar bilme düzeyi arasındaki farklılıkların görülebilmesi için Tukey HSD testi sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 6. Bilgisayar bilme düzeyiyle ilgili Tukey HSD testi sonuçları

Bilgisayar bilginizi hangi düzeyde görüyorsunuz?	N	Ortalama
Çok yetersiz	3	97,00
Yetersiz	11	107,73
Orta	116	107,50
Yeterli	209	114,24
Çok yeterli	112	117,42

Tablo 6'ya göre öğrencilerin 321 (% 71,17)'i bilgisayarı yeterli ve çok yeterli düzeyde bildiklerini söylemişlerdir. Buda yüksek bir orandır. Aynı şekilde bilgisayar bilme düzeyi çok yeterli ($\bar{X}=117,42$) ve yeterli ($\bar{X}=114,24$) olan öğrencilerin internete yönelik tutumları, çok yetersiz ($\bar{X}=97,00$) ve yetersiz ($\bar{X}=107,73$) olan öğrencilere göre daha olumludur. Buda bilgisayar kullanmayı iyi bilen öğrencilerin daha fazla internetle ilgilendikleri için tutumlarının olumlu yönde gelişmesini sağlamış olabilir.

3.5. İnternet Kullanmayı Bilme Düzeyiyle İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının internet kullanmayı bilme düzeylerine verdikleri yanıtlara göre etkisini gösteren ANOVA sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. İnternet kullanmayı bilme düzeyine göre internete yönelik tutumlarına ait ANOVA testi sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	10772,943	4	2693,236	8,748	0,000
Grup İçi	137313,788	446	307,878		
Toplam	148086,732	450			

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin internet kullanmayı bilme düzeylerinin internete yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=8,748$, $p<0,05$).

İnternet kullanmayı bilme düzeyi arasındaki farklılıkların ve çoklu karşılaştırmaların görülebilmesi için Tukey HSD testi sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 8. İKYT toplam puanlarının interneti kullanım bilgi düzeyinin çoklu karşılaştırma Tukey HSD testi sonuçları

(I) İnternet kullanım bilginizi hangi düzeyde görüyorsunuz?	(J) İnternet kullanım bilginizi hangi düzeyde görüyorsunuz?	Ortalama fark (I-J)	Standart Sapma	p
Çok yeterli	Çok yetersiz	29,471*	10,240	0,034
	Yetersiz	15,538	7,988	0,295
	Orta	11,978*	2,304	0,000
	Yeterli	6,796*	1,932	0,004

Tablo 9. İnternet kullanmayı bilme düzeyiyle ilgili Tukey HSD testi sonuçları

İnternet kullanım bilginizi hangi düzeyde görüyorsunuz?	N	Ortalama
Çok yetersiz	3	89,67
Yetersiz	5	103,60
Orta	100	107,16
Yeterli	205	112,34
Çok yeterli	138	119,14

Tablo 8'de internet kullanmayı bilme düzeyini çok yeterli gören öğrencilerle diğerleri arasındaki çoklu karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre çok yeterli olan öğrencilerin yeterli, orta ve çok yetersiz olan öğrencilere göre internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark oluşmuştur ($p=0,004$, $p=0,000$, $p=0,034$). Bu anlamlı fark tablo 9 incelendiğinde de görülmektedir. Çok yeterli olan öğrencilerin tutumları ($\bar{X}=119,14$), yeterli ($\bar{X}=112,34$), orta ($\bar{X}=107,16$), yetersiz ($\bar{X}=103,6$) ve çok yetersiz ($\bar{X}=89,67$) olan öğrencilere göre daha olumludur.

3.6. İnternet Kullanım Sıklığıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının günlük interneti kullanım sıklığına verdikleri yanıtlara göre etkisini gösteren ANOVA sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. *Günlük interneti kullanım sıklığına göre internete yönelik tutumlarına ait ANOVA testi sonuçları*

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	11111,652	4	2777,913	9,045	0,000
Grup İçi	136975,079	446	307,119		
Toplam	148086,732	450			

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin günlük interneti kullanım sıklığının internete yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=9,045$, $p<0,05$). Günlük interneti kullanım sıklığının etkisinin görülebilmesi için Tukey HSD testi çoklu karşılaştırma ve ortalama sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 11. İKYT toplam puanlarının günlük interneti kullanım sıklığının çoklu karşılaştırma Tukey HSD testi sonuçları

(I) İnterneti günde ortalama kaç saat kullanıyorsunuz?	(J) İnterneti günde ortalama kaç saat kullanıyorsunuz?	Ortalama fark (I-J)	Standart Sapma	P
1 saatten az	1-2 saat	-6,739*	2,105	0,013
	2-3 saat	-10,515*	2,543	0,000
	3-4 saat	-11,738*	2,790	0,000
	4 saatten fazla	-17,300*	3,681	0,000
4 saatten fazla	1 saatten az	17,300*	3,681	0,000
	1-2 saat	10,562*	3,580	0,028
	2-3 saat	6,785	3,854	0,398
	3-4 saat	5,562	4,022	0,639

Tablo 11'de günlük interneti kullanım sıklığı 1 saatten az olan ve 4 saatten fazla olan öğrencilerle diğerleri arasındaki çoklu karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre interneti 1 saatten az kullanan öğrencilerin diğer tüm öğrencilere göre internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark oluşmuştur ($p=0,013$, $p=0,000$, $p=0,000$, $p=0,000$). Bu anlamlı fark tablo 12 incelendiğinde de görülmektedir. Aynı şekilde günlük 4 saatten fazla internet kullanan öğrenciler ile günlük 1 saatten az ve 1-2 saat internet kullanan öğrencilerin internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark oluşmuştur ($p=0,000$, $p=0,028$).

Tablo 12. *Günlük interneti kullanım sıklığıyla ilgili Tukey HSD testi sonuçları*

İnterneti günde ortalama kaç saat kullanıyorsunuz?	N	Ortalama
1 saatten az	119	106,09
1-2 saat	166	112,83
2-3 saat	79	116,61
3-4 saat	59	117,83
4 saatten fazla	28	123,39

Günlük interneti 1 saatten az kullanan öğrencilerin puan ortalamaları ($\bar{X}=106,09$), 1-2 saat kullanan ($\bar{X}=112,83$), 2-3 saat kullanan ($\bar{X}=116,61$), 3-4 saat kullanan ($\bar{X}=117,83$) ve 4 saatten fazla kullanan ($\bar{X}=123,39$) öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha düşüktür. Diğer bir deyişle günlük internet kullanım sıklığı arttıkça öğrencilerin internet kullanmaya yönelik tutumları yükselmektedir.

3.7. İnterneti Kullanım Amacıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin internete yönelik tutumlarının interneti kullanım amaçlarına göre etkisini gösteren ANOVA sonuçları Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. *İnterneti kullanım amaçlarına göre internete yönelik tutumlarına ait ANOVA testi sonuçları*

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	11016,329	4	2754,082	8,961	0,000
Grup İçi	137070,403	446	307,333		
Toplam	148086,732	450			

Tablo 13 incelendiğinde, öğrencilerin interneti kullanım amaçlarının internete yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=8,961$, $p<0,05$).

İnterneti kullanım amaçları arasındaki farklılıkların ve çoklu karşılaştırmaların görülebilmesi için Tukey HSD testi sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 14. İKYT toplam puanlarının interneti kullanım amaçlarına göre çoklu karşılaştırma Tukey HSD testi sonuçları

(I) İnterneti en çok hangi amaçla kullanırsınız?	(J) İnterneti en çok hangi amaçla kullanırsınız?	Ortalama fark (I-J)	Standart Sapma	P
Sohbet/Sosyal ağ	Oyun/eğlence	2,481	2,296	0,817
	İletişim	9,289	3,556	0,070
	Araştırma/Öğrenme	10,997*	2,020	0,000
	Diğer	14,456	10,239	0,620

Tablo 14'te interneti kullanma amacını Sohbet/Sosyal ağ olarak belirten öğrencilerle diğerleri arasındaki çoklu karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre interneti kullanma amacını Sohbet/Sosyal ağ olarak belirten öğrencilerin iletişim ve Araştırma/Öğrenme olarak belirten öğrencilere göre internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark oluşmuştur ($p=0,070$ vep= $0,000$).

Tablo 15. İnterneti kullanım amaçlarıyla ilgili Tukey HSD testi sonuçları

İnterneti en çok hangi amaçla kullanırsınız?	N	Ortalama
Diğer	3	104,33
Araştırma/Öğrenme	183	107,79
İletişim	30	109,50
Oyun/eğlence	107	116,31
Sohbet/Sosyal ağ	128	118,79

Bu anlamlı fark tablo 15 incelendiğinde de görülmektedir. İnterneti kullanma amacını sohbet/sosyal ağ olarak belirten öğrencilerin tutumları ($\bar{X} =118,79$), araştırma/öğrenme olarak belirten öğrencilere ($\bar{X} =107,79$) ve iletişim olarak belirten

öğrencilere ($\bar{X}=109,50$) göre daha olumludur. Ayrıca öğrencilerin 128 (% 28,3)'i interneti sohbet ve sosyal ağ olarak, 107 (% 23,7)'si ise oyun ve eğlence olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu iki grubun toplamı 235 (% 52,1) yapmaktadır. Bu sonuca göre internetin kullanım amaçları içinde araştırma ve öğrenmeye yönelimin artması için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Tartışma

Elde edilen bulgulara göre cinsiyet değişkeni İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımına yönelik tutumlarında anlamlı bir fark oluşturmamaktadır. Yapılan bazı araştırmalar erkek öğrencilerin internet kullanmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu belirtmektedir.³² Bu sonuç genelde erkek öğrencilerin internet üzerinden sosyal ağları, online ve e-posta olanaklarını daha çok kullanmalarından kaynaklanıyor olabilir. İnternete ve bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarda cinsiyetin anlamlı bir fark oluşturmadığı çalışmalarda bulunmaktadır.³³

Evlerinde bilgisayar ve internet erişimi olan öğrencilerin internet kullanmaya yönelik tutumlarının diğer öğrencilere göre daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Evinde, ebeveyninin iş yerinde ve okulunda bilgisayar ve internet olan öğrencilerin internete yönelik olumlu tutum geliştirdiklerini ortaya koyan çalışmalarla,³⁴ elde edilen bulgular örtüşmektedir. Bunun nedeni bilgisayar ve internete rahat ulaşabilen öğrencilerin internetten daha fazla yararlanabilmeleri olabilir.

Öğrencilerin bilgisayar ve internet bilme düzeylerine verdikleri yanıtlara göre; kendini çok yeterli ve yeterli gören öğrencilerin kendilerini orta, yetersiz ve çok yetersiz gören öğrencilere göre internet kullanmaya yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Buna yönelik yapılan çalışmalar bulguları desteklemektedir.³⁵ Bilgisayar ve

³²İşman ve Gürgün, *a.g.e.* s. 1. Altun, *a.g.e.* s. 465.

³³Aşkar, Yavuz ve Köksal, *a.g.e.*, s. 137. Köse ve Gezer, *a.g.e.* s. 1. Tezci, *a.g.e.* s. 1292.

³⁴İşman ve Gürgün, *a.g.e.* s. 1. Tor ve Erden, *a.g.e.* s. 128. Altun, *a.g.e.* s. 465.

Levine, T. & Donitsa-Schmidt, S. (1998). Computer use, confidence, attitudes and knowledge: a casual analysis. *Computers in Human Behavior*, 14 (1), s. 144.

Taghavi, S.E. (2006). The Effects of Age, Access to a Computer, and College Status on Computer Attitudes. *Journal of Information Technology Impact*, 6(1), s. 7.

³⁵İşman ve Gürgün, *a.g.e.* s. 1. Ersoy ve Türkkan, *a.g.e.*, s. 71. Altun, *a.g.e.* s. 465.

internet kullanmayı daha yeterli düzeyde bilen öğrenciler, interneti daha yetkin ve yararlı kullanabildikleri için olumlu tutum sergilemiş olabilirler.

Günlük interneti kullanım sıklığına göre, öğrencilerin tutumları arasında farklılık oluşmuştur. Günlük interneti 4 saatten fazla ($\bar{X} = 123,39$) ve 3-4 saat ($\bar{X} = 117,83$) kullandığını söyleyen öğrencilerin tutumları, günlük 1-2 saat ($\bar{X} = 112,83$) ve 1 saatten az ($\bar{X} = 106,09$) kullandığını söyleyen öğrencilerin tutumlarından daha olumludur. Elde edilen bulgular alan yazındaki çalışmalarla paralellik göstermektedir.³⁶Gerek öğrencilerle, gerek aday öğretmenlerle ve gerekse öğretmenlerle yapılan bu çalışmalar interneti daha sık kullananların internete yönelik tutumlarının, daha az kullananlara göre olumlu yönde arttığını göstermektedir. Buda internetle daha fazla zaman geçirmenin interneti daha fazla bilme ve öğrencilerin sorunlarına daha kolay ve hızlı çözüm bulabilmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

İnterneti kullanım amacına göre öğrencilerin tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşmuştur. Öğrencilerden interneti kullanım amacının sohbet/sosyal ağ olduğunu belirtenlerin diğerlerine (iletişim, araştırma/öğrenme) göre daha olumlu tutuma sahip olduğu görülmüştür. Özellikle sohbet/sosyal ağ amaçlı kullanan öğrencilerin ($\bar{X} = 118,79$), araştırma/öğrenme amaçlı kullanan öğrencilerden ($\bar{X} = 107,79$) daha olumlu tutum belirtmeleri dikkat çekmektedir. Bunun nedeni eğitim öğretim amaçlı internet uygulamalarının yetersiz, öğrencinin dikkatini çekemeyen ve daha az eğlenceli olması olabilir. Bulgular interneti kullanım amacına yönelik çalışmalardaki bulgularla örtüşmektedir.³⁷ Ancak, Tüysüz ve Aydın,³⁸ çalışmalarında fen bilgisi dersinin haftada 1 saatini web tabanlı konu anlatımlarına ayırmışlardır. Web tabanlı eğitimin öğrencilerin internete yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiğini söylemektedirler.

³⁶İşman ve Gürgün, *a.g.e.s.* 1. Ersoy ve Türkkan, *a.g.e.* s. 71. Altun, *a.g.e.* s. 465.

Özgen, K., Obay, M. ve Bindak, R. (2009). Ortaöğretim matematik öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), s. 21.

Roussos, P. (2007). The Greek computer attitude scale: construction and assessment of psychometric properties. *Computers in Human Behavior*, 23, s. 588.

³⁷Tor ve Erdena. *a.g.e.* s. 128. Ersoy ve Türkkan, *a.g.e.* s. 71. Atalve Koçak-Usluel, *a.g.e.* s. 33.

³⁸Tüysüz, C. ve Aydın, H. *a.g.e.* s. 82.

4.2. Sonuçlar

- Öğrencilerin internete yönelik toplam tutum puanları arasında cinsiyet bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p=0,154 >0,05$) bir fark yoktur.
- Öğrencilerin internete yönelik toplam tutum puanları arasında evinde bilgisayar olma bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p=0,000 <0,05$) bir fark vardır. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin tutumları ($\bar{X} = 114,93$) olmayanlara ($\bar{X} = 108,22$) göre daha olumludur.
- Öğrencilerin internete yönelik toplam tutum puanları arasında evinde internet erişimi olma bağımsız değişkenine göre anlamlı ($p=0,004 <0,05$) bir fark vardır. Evinde internet erişimi olan öğrencilerin tutumları ($\bar{X} = 114,34$) olmayanlara ($\bar{X} = 108,54$) göre daha olumludur.
- Öğrencilerin bilgisayar bilme düzeylerinin internete yönelik tutumlarında anlamlı ($F=5,610, p=0,000 <0,05$) bir farklılık vardır. Bilgisayar bilme düzeyini çok yeterli gören öğrencilerin internete yönelik tutumları ($\bar{X} = 117,42$), çok yetersiz gören öğrencilere ($\bar{X} = 97,00$) göre daha olumludur.
- Öğrencilerin internet kullanmayı bilme düzeylerinin internete yönelik tutumlarında anlamlı ($F=8,748, p=0,000 <0,05$) bir farklılık oluşturduğu görülmüştür. İnternet kullanmayı bilme düzeyini çok yeterli gören öğrencilerin internete yönelik tutumları ($\bar{X} = 119,14$), çok yetersiz gören öğrencilere ($\bar{X} = 89,67$) göre daha olumludur.
- Öğrencilerin günlük interneti kullanım sıklığının internete yönelik tutumlarında anlamlı ($F=9,045, p=0,000 <0,05$) bir farklılık oluşturduğu görülmüştür. Günlük interneti 1 saatten az kullandığını söyleyen öğrencilerin tutumları ($\bar{X} = 106,09$), 4 saatten fazla kullandığını söyleyen öğrencilerin tutumlarına ($\bar{X} = 123,39$) göre daha olumsuzdur.
- Öğrencilerin interneti kullanım amaçlarının internete yönelik tutumlarında anlamlı ($F=8,961, p=0,000 <0,05$) bir farklılık oluşturduğu görülmüştür. İnterneti kullanım amacını sohbet/sosyal ağ olarak belirten öğrencilerin tutumları (\bar{X}

=118,79), kullanım amacını araştırma/öğrenme olarak belirten öğrencilerin tutumlarına ($\bar{X} = 107,79$) göre daha olumludur.

4.3. Öneriler

Sonuçlar incelendiğinde bilgisayar ve internet erişimi olan öğrencilerin olmayanlara göre internete yönelik tutumları daha olumludur. Evine bilgisayar ve internet erişimi sağlayacak imkânı olmayan öğrenciler için okullardaki bilgisayar sınıfları arttırılmalı ve geliştirilmelidir. Giderek yaygınlaşan internet kullanımında eğitim, öğretim amaçlı yazılımlar zenginleştirilmelidir. Ders içi konu anlatımlarında ve etkinlik uygulamalarında web tabanlı materyaller kullanılmalıdır. Bunun için sınıflara akıllı tahta, internet erişimi ve web tabanlı yazılımlar yerleştirilmelidir. Öğretmenler öğrencilere ödevlerini internet üzerinden verip dönütlerini internet üzerinden alarak interneti eğitim amaçlı kullanabilirler. Ayrıca veli düzeyinde internet üzerinden bilgilendirme, ödev kontrolü ve iletişim sağlayabilirler.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 1-8.

Altun, T. ve Bektaş, E. (2010) Views of Regional Boarding School teachers about the use of ICT in education, Procedia Social and Behavioral Sciences, 9, 462–467.

Altun, T. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Trabzon İli Örneği. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 2(1), 69-86.

Atal, D. ve Koçak-Usluel, Y. K. (2011). İlköğretim öğrencilerinin okul içinde ve dışında teknoloji kullanımları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41(41), 24-35.

Aşkar, P., Yavuz, H. & Köksal, M. (1992) Students perceptions of computer assisted instruction environment and their attitudes towards computer assisted learning. Educational Research, 34 (2), 133-139.

Bayraktar, F. & Gün, Z. (2007). Incidence and correlates of internet usage among Adolescents in North Cyprus. Cyber psychology and Behavior, 10(2), 191-197.

Bottino, R. M. (2004) The evolution of ICT-based learning environments: which perspectives for the school of the future? British Journal of Educational Technology, 35(5), 553–567.

Combes, B. (2006). Technosavvy or techno-oriented: who are the net generation? Paper presented at the Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice 2006 (A-LIEP 2006), Singapore, 401-408.

Çepni, S. (2007). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Trabzon: Erol ofset.

Dixon, K. & Pelliccione, L. (2004). Reactions to online learning from novice students in two distinct programs. Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st ASCILITE Conference (pp. 255-262).

Erişen, Yavuz, N. Çeliköz, Ş. Çetin ve F. Çetin, (2005), “Öğretme-Öğrenme Sistem Tasarımı ve Yönetiminde Okul Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri”, V. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı Bildirileri, Sakarya, 21-23 Eylül 2005

Ersoy, A. ve Türkkan, B. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinde İnternet Algısı. İlköğretim Online, 8(1), 57-73.

Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. TOJET, 3 (7), 43-48.

Gündüz, Ş. ve Özdiñç, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin internet öz-yeterlilikleri. 6-9 Mayıs. 8th international educational technology conference. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir.

Hammond, M., Younie, S., Woollard, J., Cartwright, V. & Benzie, D. (2009). What does our past involvement with computers in education tell us? A view from the search community, University of Warwick, Coventry: The Association for Information Technology in Teacher Education.

Huang, C. (2008). A brief exploration of the development of internet use for communication among undergraduate students. Cyber Psychology and Behavior, 11(1), 115-117.

İşman, A. ve Gürgün, S. (2008). Özel okullarda öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutum ve düşünceleri (acarkent doğa koleji örneği). In Eskişehir, Türkiye: The 8th International Educational Technology Conference (May, 6-12, 2008).

Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (13. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, S. & Durmuş, A. (2010). Pre-service teachers' perceived internet self-efficacy and levels of internet use for research. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 2(2), 4370-4376.

Kesici, Ş. & Şahin, İ. (2010). Turkish adaptation study of internet addiction scale. Cyber Psychology, Behavior, and Social Networking, 13(2), 185-189.

Levine, T.&Donitsa-Schmidt, S. (1998). Computer use, confidence, attitudes and knowledge: a casual analysis. *Computers in Human Behavior*, 14 (1), 125-146.

Oliver, R. & McLoughlin, C. (2001). Tools for the Teacher, in F. Lockwood & A. Gooley (Eds.) *Issues and Innovations in Distance Education*. (pp. 138-149). London: Kogan Page

Oblinger, D. G., & Oblinger, J. L. (2005). *Educating the Net Generation: EDUCAUSE*.

Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 26, 107-116.

Özdener, N. ve Öztok, M. (2005). Türk ve İngiliz öğretim programlarının bilgisayar ve internet okuryazarlığı açısından karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167). Erişim: 12 Kasım 2014. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-oztok.htm

Özgen, K., Obay, M. ve Bindak, R. (2009). Ortaöğretim matematik öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 12-24.

Pedro, F. (2006). *The new millennium learners: Challenging our views on ICT and learning* (No. 9228). Inter-American Development Bank. 1-17.

Prensky, M. (2001). *Digital Natives, Digital Immigrants* (MCA University Press, 9(5), 1-6.

Roussos, P. (2007). The Greek computer attitudes scale: construction and assessment of psychometric properties. *Computers in Human Behavior*, 23, 578-590.

Şahin, İ. (2009). Eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 461-471.

Şahin, M. C. (2009). Yeni Binyılın Öğrencileri'nin Özellikleri. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 9(2), 155-171.

Taghavi, S.E. (2006). The Effects of Age, Access to a Computer, and College Status on Computer Attitudes. *Journal of Information Technology Impact*, 6(1), 1-8.

Tavşancıl, E. ve Keser, H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 79-100.

Tekinarslan, E. (2007). Eğitimde internet kullanımı. Demirel, Ö. & Altun, E. (Eds.). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. (pp. 145-169). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Teo, T. (2008). Pre-service teachers' attitudes towards computer use: A Singapore survey. *Australasian Journal of Educational Technology*, 24 (4), 413-424.

Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish online journal of educational technology*, 3(1), 120-130.

Tüysüz, C. ve Aydın, H. (2007). Web Tabanlı Öğrenmenin İlköğretim Okulu Düzeyindeki Öğrencilerin Tutumuna Etkisi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 73-84.

Yiğit, N., Alev, N., Altun, T., Özmen, H., ve Akyıldız, S. (2009). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (Geliştirilmiş 4. Baskı)*, Trabzon: Akademi Kitapevi.